

O vseh predmetih ne morem obširno povedati, vendar mislim čast. bralcem zadostiti, ako povem, kako se je v šoli „šprahlere“ lomilo. Okrajni šolski ogleda napoveduje otrokom (se ve da na prošnjo učitelja) nemški stavek. Ko je ogleda dokončal, prestavlja učitelj z otroci stavek od besede do besede v slovensko. Ker se je pa v prestavi dosti pogreškov nabajalo, reče eden poslušalcev (učitelj), da se ta stavek od besede do besede prestavi ne da, in s pomočjo tega, se je stavek v razumljivo slovenščino prestavil. Zdaj pa pride (šprahlere“, in rodoljubni učitelj D—č stavi vprašanja vse v nemškem jeziku. Otroci so tudi nemško odgovarjali „abändrali“ in „abvandalali“ in poslušavci so se čudili nad učiteljem, kateri je otrokom toliko „šprahlera“ v glavo zabil. Okrajnemu šolskemu ogledu se to čudno zdi ter reče D—č, naj slovensko izprašuje. Poslušajte Slovenci kaj ta odgovori: Ich habe meistens teiĉ nicht slovenisch. Tako je govoril med Slovenci v slovenski šoli! G. D—č! ali spolnujete vi svojo dolžnost kot učitelj? Mislim da ne. Dolžnost učitelja je, otroke napeljevati da bodo vrli rodoljubi, da dosežejo svojo častno in večno srečo. Ali storite vi to? Budite v otroških sreih ljubezen do naroda in domovine? Storite to! ker do zdaj niste storili, ako pa načete, bo bolje, če odstopite od tega stana, si ptičev nalovite in njih govoriti naučiti (ker ste tak praktični, kar se je iz vašega izpraševanja videlo) in bodele imeli dober kup.

Središčani! ali zamorete v vaši šoli kaj takega trpeti? Na noge! krajno šolsko svetovalstvo, tvoja dolžnost je, po greške v šoli popraviti, kdor pa tvoje tirjatve spolniti noče, tistega zaženi od koder je prišel. Središčani na zdravje!

Rodoljub.

Od sv. Miklavža v Ljutomerskih goricah.

— Z žalostnim srcem berem novovoljene štirke državne poslance, kajti nisem našel med njimi nobenega Slovenca. Gotovo si tedaj moramo misliti, da se od naših želj tam niti črke ne bo govorilo. Za spodnjo Štirsko sta voljena dvojčiča Seidl in Brandstetter nemčura in liberalca. Kako pomoč bomo mi od teh dveh dobili, kako bosta za nas govorila in nas zagovarjala si lahko vsak misli, kateri je kaj slišal o teh dveh. Ne znam kako je to, da nam letos nič prav po sreči ne gre, začeli so nam umirati najizvrstnejši Slovenci, kakor Jenko, Toman, Janežić itd. Tudi smo letos slabši v deželni zboru in tudi v držav. zboru, kajti lani smo imeli v deželni zboru 7 Slovencev, letos pa 6. Lani smo imeli iz spodnje Štirke v državnem zboru dva Slovence, letos pa nimamo nobenega. Ako bo tako naprej šlo, bomo težko ali celo nikoli naše dolgo željene „Slovenije“ dobili. In kdo je temu kriv? Nikdo drugi kakor nenko ljudstvo, ki ne spo zna da so rojeni Slovenci in kateri ne spoznajo, kako nevarni so zdajni časi za nas. „Ali joj takemu človeku, kateri svoj narod zataji!“

M. R—č.

Politični ogled.

Deželni zbori. V 7. seji štajarskega deželnega zbora je g. Kukovec oglasil interpelacijo do vlade za stran naredeb proti kvaru, katerega dela Mura pri več vaseh na murskem polju. G. Seidel čita svojo interpelacijo do vlade za stran kvara, katerega vsako leto delajo vojaki, kedar se po leti vadijo po njivah in vinogradih. Na to interpelacijo bode deželni poglavar v neki prihodnji seji odgovoril. Za stran prodaje gladišča v Gradcu, katero je predložil dotični odsek, se podigne ostra debata, odsekov predlog padne in se odobri predlog dr. Schreinerja, po katerem se spet za stran prodaje naj govori z mestno srenjo v Gradcu. Syz poroča za stran prodaje tako imenovane jezuitovske kosarne v Ljubnu. Tudi pri tem predlogu se začne ostra debata in se pri tej posebno naglašja, kako je to, da deželni odbor hoče prodati kosarno samo za 31.000 gl., ker je vendar cenjena na 38.000 gl., in k slednjemu se odobri predlog, da kosarna se naj ne proda niže od 34.000 gl. in sicer se naj razpišejo obljube. Dr. Flek poroča o postavi, po kateri bi se naj napravil zaklad, iz katerega bi se plačevale penzije za doslužene učitelje. — Nam je že zelo potrebna. — Za stran tega je Seidel izročil poseben pismen predlog, ki vendar ni bil nobene vrednosti in zato ga je nazaj vzel. Rezolucija za stran odseka tega predloga se je potem skorej soglasno sprejela.

V 8. seji 31. t. m. je Kukovec interpeliral vlado, kaj je storila ali misli storiti proti škodi, katero Mura dela pri

Hrastju. Namestnik obljubi odgovor prihodnjič. Na dnevnem redu so bile volitve državnih poslancev. Pred volitvami bere prof. Maassen deklaracijo, katero so podpisali vsi konservativni in narodni poslanci, in v kateri je izrečeno, da le volijo v državni zbor zaradi velevažnih dogodkov, ki se godijo zdaj v Evropi in da tako podpirajo vlado, volijo vendar s pogoji. Pri volitvi so bili izvoljeni tisti, za katere so glasovali ustavoverci. Iz srednje štirke nemške skupine, v kateri so sami konservativci, sta izvoljena, kakor nismo od graškega zbora drugače pričakovali: Seidel in Brandstetter; dr. Vošnjak je imel 17, Adamoviĉ pa 15 glasov. Štajarski Slovenci tedaj zdaj nimajo nobenega zastopnika v državnem zboru, tedaj tretjina dežele ne, skorej ni vrjetno in vendar je tako. — Upamo vendar, da bode prišel čas, ki se bode maščeval nad takim postopanjem in popolnim preziranjem Slovencev v graškem deželni zboru! — Dalje so izvoljeni v državni zbor: Carneri, Pauer, Hackelberg, Rechbauer, dr. Waser, Stremeyer, Lipp, Tomschitsch, Liebel. Zavidamo vlado samo zato, da je dobila v državni zbor tako dva izvrstna moža, kakor sta g. Seidel in Brandstetter? — Če sami taki pridejo, tedaj bo že šlo, vprašanje je samo, ali gori ali doli? Pri volitvi so Slovenci glasovali samo pri kmečkih skupinah in za Stremayerja, tako tudi konservativci. Po volitvi je bila debata o načelih, po katerih naj deželni odbor oddaja podporo okrajnim cestam I. reda iz deželne blaginice. Prvi pogoj je, da morajo ponehati po vseh cestah naturalna dela (vožnje kamenja posiljeni delavci itd.) t. j. da se ceste ne smejo več posipovati od posameznih posestnikov, temuč da mora okrajni zastop to posipanje prevzeti in potrebne stroške v denarjih nakladati; soper to je govoril dr. Vošnjak in lepo dokazal, da bo po tem nekterim okrajem treba povekšati priklade za 10—12 % in je nasvetoval, naj bi ta pogoj pal. Njegov nasvet vendar pri glasovanju ni obveljal. — Ni nič novega! — Oglasile so se še neke prošnje in izročile dotičnim odsekom.

V 9. seji 1. septembra Hamer-Purgstall oglasil interpelacijo do deželnega odbora. Kotlinski odgovori na interpelacijo g. Reite -a za stran vinorejske šole v Mariboru do tega, da se še zdaj ni moglo nič napraviti, ker se še noben sposoben ravnotej ni oglasil, ko se oglasi, se bode dalje delalo. Schloffer odgovori na interpelacijo g. Berufeind-a za stran neke ceste in reče, da se že dela. Namestnik žl. Kubeck odgovori na interpelacijo g. Kosarja in tovaršev za stran nevarnosti osebe in premoženja do tega, da ni znan noben primerljaj, da vlada o tem nebi bila svoje dolžnosti storila, posebno sodnije, in da bi dobro bilo, če bi srenje bolj za varnost skrbele in sodnije bolj podpirale. Vlada bode ostro postopanje srenj v tem vsikdar podpirala. Nadalje se je tudi za stran tega pomnožila žandarmerija, in je tudi ji že ukazano, da mora vse kraje dobro pregledati. Če ni nobene pritožbe za stran tega, da se ni držala postava, ne more on nič storiti. Dalje odgovori Kubeck na interpelacijo Seidla za stran škode, katero delajo vojaki v vinogradih in njivah do tega, da je on dal izpraševati posestnike pri Mariboru, in da se nobeden ni pritožil (!) Dalje odgovori na interpelacijo Bärufeind-a za stran počasnega rešenja gruntuib davkov do tega, da bo že šlo. Na interpelacijo g. Kukovec za stran kvara, katerega dela Mura pri Hrastrju, odgovori deželni poglavar to, da je svetovalstvo staviteljstveno dobilo že povelje, da mora murske berge na murskem polju preiskati in potrebna varovavna dela predložiti, in da se bodo še to leto potrebni pomočki napravili proti pogibelnemu drenju Mure. Loninger je poročal o proračunu. Karlon govori proti temu, da bi se v tako kratkem času tako važna stvar reševala, in predlaga, naj se ves proračun odloži. Tudi dr. Vošnjak in g. Kosar sta za to govorila in oba posebno poudarjala to, da nobeden Slovenec ni v finančnem t. j. najvažnejšem odseku, in da se sploh Slovenci pri volitvah v odseke prezirajo itd. Proti dobremu Karlon-ovemu predlogu so govorili mnogi in tako je tudi ta predlog pal, kakor vsak, ki je prišel od te strani. — In s takimi nasprotniki bi bila pogodba mogoča?! — Konservativci in Slovenci izrečejo, da ne bodo glasovali pri proračunu, in neki so tudi odšli. Proračun se je ves odobril.

V 10. seji 2. septembra interpelira Hamer-Purgstall za stran družinskih stvari in posebno za stran slabega reda za družino. Poglavar obljubi odgovor. Sklenolo se je, da se naj spet pregledajo tarifi za vožnjo po železnicah, ker so previsoki. Dalje naj se vodina postava vendar enkrat napravi, in ravno tako tudi gozdina postava; rekrutiranje mora biti prihodnjič v sodnijskem okraju. Rešijo se potem neke

manj važne stvari, ki se tičejo graškega mesta. Zastran podpore za višo realko v Mariboru se vzdigne ostra debata, ostane vendar pri predlogu finančnega odseka, da hočejo podpirati, ali zdaj še ne! — Pa zakaj bi tako hitro, saj je šola na Slovenskem! — Potem je prišla še strašna množina prošanj na vrsto, ktere so bile rešene.

V zadnji seji 3. septembra namestnik žl. Kūbek odgovori na interpelacijo dr. Vošnjaka in tovaršev zastran ravnopravnosti narodov v Štajarski, do tega, da se vse slovenske prošnje rešujejo pri uradih slovensko, in da se uradje sploh, če je potreba, slovenski, če se vendar pri nekterih uradih nahajajo uradniki ki ne vejo slovenski, je vzrok to, ker ni zadosti slovenskih. — Ker so slovenski na Nemškem. — V šolah pa je tako vse v redu. (?) Akademija v Ljubljani ni potrebna za nas, ker se bode tako lahko vsak v Gradcu tudi slovensko učil. — Bomo videli. — Neke prošnje so se rešile, neke pa izročile deželnemu odboru, med temi so tudi naše slovenske. — In one proti nam, kterih žalibog naši poslanci niso mogli zagovarjati. — Deželni glavav sklene zbor s trikratnim „Heh!“ na cesarja.

V Kranjskem deželnem zboru je bila najvažnejša seja 30. avgusta. Govorilo se je o adresi do cesarja, o slovenskem programu ki obsega vse naše zadeve, vse naše do sedanje težnje. Od nemškutarke strani je govoril Kalt negger, od slovenske Zarnik, dr. Costa, Razlag in Bleiweis. — Slovenski govorniki so se izvrstno skazali. Nemčurji niso hoteli voliti v državni zbor, in grof Margheri, kterega je volila narodna večina izmed velikoposestnikov, ni prevzel poslanstva. Voljeni so za državne poslance: Horak, Murnik, Kosta, Svetec in grof Barbo. Po volitvi se je deželni zbor sklenol. —

V Goriškem deželnem zboru so bile stavljene mnoge prav izvrstne interpelacije. Med interpelacijami je najvažnejša za celo Slovenijo ona, ktero je stavil dr. Lavrič s tovarši, v kateri je izrečeno, kako je že višje 100 000 Slovencev vseh stanov zbranih v večih javnih zborih soglasno izreklo, kako živo hrepenijo po tem, da se slovenski jezik vpelje v uradnje Slovencev predp. stavljene, in da se začnejo po vseh nižih in viših šolah predavati vsi predmeti v slovenskem jeziku. — V državni zbor sta bila izvoljena gg. Črne in grof Strassoldo. Pretis se ni dal voliti. V deželni odbor pa so voljeni gg. Payer, Deperis, Lavrič in Gorjup.

Česki deželni zbor je po želji českih poslancev za tako dolgo nehal zborovati, dokler dotični odsek ne izdela adrese in dokler cesar na njo ne odgovori. Če bo državni zbor tedaj čakal na česke poslance, se še tako hitro ne bo odprl. —

Gališki deželni zbor je volil poslance v državni zbor.

Vorarlberški deželni zbor je sklenol federalistično adreso na cesarja.

Tirolski deželni zbor je vendar začel zborovati, ker so vsi poslanci storili predpisano obljubo.

Na zgornjem Avstrijskem trije izvoljeni konservativci niso hoteli sprejeti volitve v državni zbor. Liberalci se za to odpoved niso zmenili.

Vesti o ministerski krizi na Dunaju se niso potrdile. Cesar odobrava popolnoma namere ministerstva, ki grejo na to, da se oživi porazumljenje med narodi. Ministerska kriza še le bo, če bode državni zbor jako ust voveren.

V Česki se Nemci in narodni zmirom pogajajo in pravi se, da se bodo vendar spravili. V kratkem se bode tugi določilo, ali grejo Čehi v državni zbor ali ne. Če ne bodo šli, se bode deželni zbor razpustil in bodo direktne volitve v državni zbor. S tem hoče morebiti vlada spravo med Čehi in Nemci pospešiti. Nadvojvoda Albrecht dela za česko spravo — na dvoru.

Iz Francoske. 3. septembra so vsi ministri razglasili proklamacijo, v kateri pravijo: Francozi! Velika nesreča je domovino zadela. Po tridnevni bitvi je 40.000 mož vjetih in kapitulacija sklenjena. Ta neusmiljena nesreča našega poguma ni potrla. Pariz se mora braniti. V malo dneh bo ena armada pred pariškim ozidjem. Druga nova armada se zbira za reko Loire. Vaše domoljubje, edinost, odvažnost bode Francosko rešilo. Pové se potem, da je cesar vjet v boju. 4. sept. je Jules Favre v zbornici nasvetoval, naj cesar in njegova rodovina izgubi vse ustavne pravice in naj se voli odbor, ki bode vlado v roke vzel. Zbornica je molče na to odšla. Zvečer so bile tribune in sobana zbornice od naroda zasedene, ki je viharo zahteval odstaviti cesarja in rodovino in razklicati republiko. Po

ulicah je bilo neprestano klicanje: Živela republika! Vse se je pobratilo. Gambetta in poslanci levece proklamirajo odstavljenje dinastije. V Hôtel de Ville se je sestavila provizorna republikanska vlada. 5. septembra je že bila začasna francoska vlada tako-le sestavljena: Favre je minister zunajnih zadev, Gambetta notrajnih, gen. Leflo je minister vojne, Fourichon min. marine, Cremieux minist. pravosodja, Picard min. financij, Simon min. uka, Davrient min. delanja, in Magnin je minister poljedelstva; Trochu ostane general-gouverneur v Parizu. Za brambo mesta je že vse pripravljeno. 5. septembra je bila razglašena republika in razpuščena zbornica postavodajna in senat. Trochu je prezident republike. Oznanilo se je, da so vsi politični hudodelci pomiloščeni, in da zdaj vsak smé orožje kovati in prodavati.

Francosko cesarico Eugenijo sta poslance Meternich in Negro komej rešila iz Tulerij. Zdaj je na potu v Belgijo.

Iz Italije se piše, da se še vlada zmirom zlo oborožuje, konji se kupujejo za armado ali s silo jemljó. Prebivalci Nice so poslali adreso do vlade, da hočejo spet biti združeni z Italijo.

V Dalmaciji je zlo veliko veselje med Slovani, ker je general Rodič imenovan za cesarskega namestnika v Dalmaciji, in Ljubiša za deželnega glavara. Deželni zbor tudi pošlje poslance v državni zbor, ali samo zato, da volijo delegacije in se vdeležijo državnega proračuna.

Novičar.

(Tabor) bode 18. t. m. v Žopračah blizo Vrbe tik Rožeške ceste na Koroškem. Vabila so že razposlana. Tabor se bode začel ob 4. popoldne.

(Vsi slovanski zastopniki dalmatinskega deželnega zbora) so dr. J. Bleiweisu po telegrafu naznanili živo obžalovanje o smrti dr. Tomanca, ter izrekli željo, naj se zahvala izreče vsem društvom, ki so spreved slavnega mrliča tako častno spremljali.

(Za povzdigo živinoreje) na Kranjski se je nakupilo v zgornji Štajarski 17 bikov muricodolskega plemena, in so se tudi že razdelili med gospodarje, kterim so bili namenjeni, zdaj se bodo še nakupili na Koroškem biki beljanskega plemena.

(Ostrupljeni krastavci — murke.) V Peštu je gospa nekega uradnika hotela pospešiti okisnjenje krastavcev s tim, da je med nje djala kosček bakra (kufra), ko je vendar rodovina te krastovce jedla, so se vsi tako zlo ostrupili, da so bili komej smrti rešeni.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	54	4	95	5	—	4	50
Rži	3	32	3	60	3	60	3	90
Ječmena	2	80	3	20	3	50	2	70
Ovsa	2	4	2	85	2	30	2	20
Turšice (koruze) vagan	3	90	3	95	3	95	3	80
Ajde	3	—	3	10	3	10	2	70
Prosa	2	80	2	40	3	—	2	50
Krompirja	1	30	1	10	1	10	1	20
Govedine funt	—	20	—	27	—	24	—	26
Teletnine	—	22	—	28	—	24	—	26
Svinjetine črtnve funt	—	28	—	28	—	28	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	11	—
" 18"	—	—	6	—	6	20	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	8	—
" 18"	—	—	4	50	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	10	1	80	1	70	2	30
Slame cent v šopah	1	—	1	60	1	—	1	80
" " za steljo	—	85	0	90	0	90	1	—
Slanine (špeha) cent	42	—	42	—	40	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleon dor velja 9 fl. 96 kr. a. v.

Ažijo srebra 123 60.

Narodno drž. posojilo 65.25.

Loterijske srečke.

V Trstu 3. septembra 1870: 14 37 43 30 24

Prihodno srečkanje je 17. septembra 1870